

kormánytól. Nincsenek „ellenzéki prókatoraink”, vagy ha volnának is, több bennök az igazságszeretet, hogy sem saját zsebhöz gazdagságért fészkelődéseikkel kockára tegyék a város jövőjét, megfontván az államkormány és egy vidék közötti bizalmat. Itt mi járunk elől jó példával Sepsiszentgyörgynek. Bárcsak belátnák a polgárok minde- nütt, hogy mit akar a mostani ellenzék s milyen és kikből áll az a mostani ellenzék?

Hanem hagyjuk a politikát!

Elmulnak a küzdelmes napok s ismét jó bá- rátok leszünk, a kik eddig szétváltunk egymásól. Sorsunk ez már nekünk s különösen a székely vér- benne van a kis akaratosság. De ha meggyő- zik a jóról, sohasem szokott ahhoz fordulni a mi rosz.

Szeretjük a szépet és a nemest. Bizonyosá- ga ennek az itt lévő szintársulat. Szupra ur derék szin- társulata annyira megnyerte tetszésünket, hogy most a legszorgosabb munka idején is látogatjuk elég számon. Csudálatos, hogy e társulat Sepsis- Szentgyörgyön nem tudott életre vergődni. Darab- jai ujak, szépek és vonzók. A szereplőkben szor- galom tehetséggel párosul. Egy-két kimagasló tag- ja a társulatnak nagyobb városok színpadán is bá- ran helyet foglalhatna. A tiszta, korrekt előadás, az alakítások precíziója, a szerepek egyöntetűsége, mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a társulat a legki- tönőbb vidéki szintársulatok elsőbbségének nevez- tessék.

Innen M.-Vásárhelyre mennek. Nálunk marad emlékek sokáig s azt hiszem ők sem egyhamar fogják feledni azt a székes városot, mely hogy olyan jeleit nem mutatta a szintársulat iránti elis- merésének, mint ohajtotta volna, nem rajta, hanem körülményein mulott el.

Végül hagytam azt, a mit ugysis csak pár szó- ban akarok megemlíteni: — az egészségügyet. Utcáink az előjáróság következetes hallgatása foly- tán most is telvük le nem írható és ki nem írható, inficiálásra igen alkalmas szemétdombokkal. A be- tegelési esetek gyakoriak s különösen a gyerme- keknél — mint rendesen — most is nagy a halan- dóság. Hanem azért az egészségügyi bizottság még mindig „késik az éji homályban”. Szük utcáinkon a fojtó bűzhődött légtől járnai sem lehet s ez a dicseretes állapot isten és az előjáróság jóvoltából tartani is fog nálunk mindaddig, míg egyszer ma- gunk rá nem jövünk, hogy segíteni kell a dolgon.

Csak késő ne legyen akkor!

x+y.

Valasztási mozgalmak.

Az egyesült ellenzék, mint lapunk olvasói előtt ismeretes, igen kevés kilátással, az ilyefalvi kerületben gróf Nemes Nándort lépteti fel Bakcsi Ferencel szemben. A gróf vasárnap tartja programbeszédét és pedig a legszabadelvébb vá- rosban — Sepsiszentgyörgyön. Hogy minő indok vezette gr. Nemes pártját ez eszélytelen lépésre: nem tudjuk még csak gondolni sem. Ha már a bi- zonytalanság nagyon is kézzel fogható esélyeinek, ha a bizonyos bukásnak kitették a grófit: leg- alább is vitték volna saját kerületébe, a hol talán annyira mégis mentek volna, hogy figyelem- mel hallgassanak meg egy ellenzéki beszédet. Itt azonban, Sepsiszentgyörgyön, a szabadelví város- ban, ellenzéki beszéddel fellépni meggondolatlan- ság. Az egyesült ellenzék, mely a grófit behívta, mindenesetre tapintatosabb és udvariasabb lehetett volna képviselőjelöltjével szemben. Különbben da- cára a nagy hű-hónak, a sok hókusz-pókuszoknak, melyekkel a már is szétzüllött párt saját erőtlensé- gét úgy a hogy, takargatni igyekszik; dacára min- den kísérletnek, melylyel a romlatlan nép becsele- tes lelkét megtámadni igyekeznek: az egyesült ellenzék csufos kudarcot fog vallani. Erről jó lett volna előre értesíteni a nemes grófit.

Bartha János képviselőjelölt a nagy-ajtai kerületben közelebből fogja megtartani program- beszédét Nagy-Ajtán. Erre nézve a meghívók már szét is küldték a kerület választóihoz s valószí- nűleg nagyszámu közönség fogja a beszédet meg- hallgatni. Nagy-Ajtán kivül még több helyeken tart Bartha János programbeszédet.

Wodianer Béla, volt sepsiszentgyörgyi képviselő, csakugyan nem szándékozott városunk- ban fellépni; erre mutat egyik barátjához irt leve- le is, melyben igen melegen emlékszik meg S.- Szentgyörgy város közönségéről. Igen nagy meg- elégedés el veszi, hogy városunk Csiky Kálmánt léptette föl képviselőjelöltjéül s konstatálja a haza- iui hévvel irt levélben, hogy e város polgársága s annak vezetői minden eljárásukban a haza és vá- rosuk érdekeit tartották szem előtt. Szép levelét azzal végzi be, hogy ha hivatalosan nem is lesz a miénk, a barátság köteléke által annak fogja ma- gát tekinteni mindig. Beszámoló beszédét leküldi közelebből. — Üdvözöljük a magunk részéről is Wodianer urat s biztosítjuk e város polgársága

hasonló barátságos érzéseiről. Wodianer ur a IX. kerületben nagy számu közönség előtt tartá meg beszámoló beszédét; diszes küldöttség vitte őt fel- lobogozott kocsik kíséretében a helyre, hol beszé- dött, mely nagy tetszettel találkozott — elmondá. Szívünköl ohajtuk megválasztását s kívánjuk, hogy befolyását s különösen a kereskedelmi téren szerzett nagy tapasztalatait minél tovább érvénye- sítse a honatyák között.

A gyergyóí kerület volt képviselője Sánta Lajos folyó hó 21-ikén tartotta beszámolóját Szent- miklóson, Alfaluban és Szárhegyen.

Fogadtatás egyszerű de — lélekemelő volt. Alfaluból 10 kocsin, elől egy „Eljen Sánta Lajos képviselőnk!” feliratos lobogóval, küldöttség ment a képviselő elé a szent miklósi utra. A küldöttség tolmácsa meleg szavakban fejezte ki a választók szeretetét, tiszteletét és ragaszkodását, felkérte őt beszámolójának megtartására. Sánta megköszönvén a szives figyelmet, a menet visszabogott Alfalu- ba, hol az összes lakosság hársány „Eljenc” és 3- szoros ágyudörgés fogadta a „képviselő urat.

Beszámoló beszéde teljesen szabadelví szel- lemű volt. Kiemelte, hogy Ausztriával való kie- gyezésünk tetemesen előnyösebb, mint volt a „Lö- nyai” korszakban; a Bosznia és Hercegovina ide- i g l e n e s megszállása a jelen viszonyok nyomása alatt, hazánk bel- és külbékéjére fölötté kívánatos volt; továbbá, hogy saját létünk érdekében kerül- ni kellett a külháborút stb. Az érvudus beszédet a választók „Eljen”-ei kísérték.

A beszámoló egyszerűségi program is volt többé-kevésbé! A már leendő képviselő röviden kifejté jövő magatartása irányát, hangsúlyozva hogy meggyőződése s szive sugalma szerint min- dig azon párt tagja lesz, a mely hazánk boldogul- ságát nem a „habarékoskodás” önző céljaiban, ha- nem a valódi hazaszeretet egyes kilyfolyásaiban keresi és leli. A lelkes „Eljen”-eket a hasonló ün- nepélyességet követni szokott „anyagi rész” sem maradt ezuttal el.

Alfaluból Szárhegyre távozott a képviselő ur, a honnan Ditróba fog rándulni a beszámolót és programot megtartandó.

Itt sem hiányoznak az olyan hulló-csillag- szerű ellenjelöltek; a többi közt az alispán ur is ohajtana az országház támlás padjain leheveredni.

Sánta megválasztatása, nagy valószínűséggel impozans többséggel történik.

A gyulafehérvári szapadelvípárt va- sárnap tartott népes értekezlete br. Kemény Gá- bor urat e g y h a n g u l a g képviselő jelöltjéül ki- álltatta fel.

Volt Tordamegye felső kerületi országos képviselője br. Kemény Kálmán a szász- régeni kerületben ujjal kijelöltetett; a geryne- szegi kerületben pedig Déési Sándor jelöltetett ki egyhangulag.

A l i s ó - F e h é r m e g y e m.-igeni kerületében Kis Bálint urat szándékozzák felleptetni, a ki ter- jedelmesen előadta, hogy a jelöltséget csak azon esetben fogadhatná el, ha a szabadelví párt érde- ke követelné.

Háromszékmegye tanítótestületéhez.

A háromszékmegyei tanítótestület mult évi közgyűlése, ha jól emlékszem, az egyetemes tanító- gyűlés kérdéseivel is foglalkozott. Legalább a központi bizottság megválasztása által, a mellett, hogy szervezesse összeköttetésbe akarta hozni a tanító-egyleteket egymással, mellékesen — úgy hi- szem, erre is célozott.

Történt e tekintetben azóta mozgás: nem tudom. Én a központtól kissé távol lakom s így ha volna is e tárgyban valami intézkedés, nem ju- tott tudomásomra. Különbben is, ha a központi bi- zottság e téren intézkedett volna, minden bizony- nyal kiadatott volna az az egyes járásköröknek tudás és ahöz alkalmazkodás végett.

Mielőtt e tárgyat kissé részletesebben érten- ném, ne bántsam meg senkit, ha kimondom, hogy tanítótestületünk egyleti élete általában pang mos- tanában. A járáskörök itt-ott elvétve tartanak egy- egy gyűlést, a nélkül azonban, hogy az ott történt megállapodásokról, lényegesebb határozatokról jó- nak látnák egymást értesíteni. Ugy kell lenni, hogy még a központi bizottságnak sem juttatják tudomá- sára. Lapok utján plane sehol nem tudósítanak ben- nünket a háromszéki tanító-egyletek mozgalmairól. Minden járáskörnek évenként legalább négy gyű- lést kellene tartania: ezt is degradáljuk egy-ke- tőre. A gyűlések tárgyai megválasztásánál az il- lető előkezséget sehol gyakorlati célok nem vezet- tik. Értekeznek ott olyan elvont tételekről, vagy annyira üres tárgyakról, a miknek egyáltalában semmi céljuk nincs. Pár ilyen gyűlést végtel hall- gattam s ki kell mondanom, hogy kedvetlenül hagytam el azok végeztével a gyűlést.

Itt a baj nem annyira bennünk, mint inkább rendszerünkben felel. Ha isten éltet, elmondom erre vonatkozó nézeteimet más alkalommal kissé részletesebben. Addig is azonban konstánai ki- váltam, miszerint a pár évvel ezelőtt megindult kellemes mozgalom egyleti életünkben észrevehe- tőleg hanyatlott. Az országosan felkarolt s majd- nem minden egyleteknél megvitatott kérdések ná- lunk még szőlöttetve sincsenek, annál kevésbé szólnak azokhoz.

En úgy látom, hogy a központi bizottság e

tekintetben többet tehetett volna. Semmi jelét nem adta a mult közgyűlés által reá ruházott kötelesség iránti érdeklődésének. Onnan kellett volna kiin- dulni minden üdvös mozgalomnak. — Az a focus mely magába gyűjti, összpontosítja mindazon kér- déseket, elvi és gyakorlati tételeket, a melyek az ott megállapított formulák szerint nálunk, az egyes járásköröknél megvitatva s határozati javaslatok- kal előtárgy lettek volna. Mondom, mindezekről szó sincs mostanában.

S ha már most az egyetemes tanitógyűlés összeül, az 50-es bizottság által egész Magyarhon- ban köröztetett s mindnyájunk által ismeretes kér- désekre határozati javaslatokat kének be a külön- féle tanítótestületek megbízott előadótól; Három- székmegyéből ki lesz a referens és mit fog az re- ferálni?

Megbizott-e valakit a központi bizottság, hogy a küszöbön álló nagygyűlésen képviselje ezt a me- gyét, melynek csak pár évvel ezelőtt is oly szép hire volt országszerte? Tett e a közp. bizottság e tekintetben valami lépést, hogy azok a tanítók, kik tanulni és tudni vágyának, a jövő megyei tanítói közgyűlésen legalább egy előadótól, ki az egyete- mi gyűlésen őket hivatalosan képviselő meghall- gathassa a minket is oly közelről érdeklő határo- zatokat, melyek ott fenn a mi érdeklünkben és a mi állásunk javítását célozlag hoztattak?

Nem akarok én a vándakodás terére lépni s hiszem, hogy nem is bántottam meg senkit kérde- zősködéseimmel. De én úgy vagyok meggyőződve, hogy ha valahol nem használ, épen a tanítótestü- let az, melynek erkölcsi életét alapjában és hely- rehozhatlanul veszélyezteti az „édes semmit nem tevés.”

Egymásra vagyunk utalva nagyon. A társa- dalom többi rétegei alig akarnak tudni rólunk va- lamit. Ha mi nem tesszünk a magunk érdekében, honnan várjuk a segítséget? Háromszékmegyének vannak a tanítótestületet illető specialis kérdései is. A házi ipar terjesztése, ennek megyénkhez vi- szonyított alkalmazása; a vallásoktatás kérdése, melyet nekünk is meg kell végre valahára olda- nunk; az iskolázottak viszonya a tanítókhöz, ezek rendezése és korrektebb körvonaloza stb. mind olyan nevezetes dolgok, a miket mi figyelmen ki- vül hagytunk s a miket talán nálunk nélkül is megoldanak mások; de ha mi semmi irányadó né- zettel be nem folytunk az e téren hozott határo- zatokba, nem is lesznek azok a mi specialisabb viszonyainkat közelebből érintő határozatok reánk nézve.

Talán elhangzik szavam a pusztában. Lesznek talán emberek, kik jótörékvesű nézeteimet tulhaj- tásnak fogják tekinteni, vagy elkésett felszólá- sornak kárhoztatni fogják. Meglehet. Történjék bár akármikép: én nem látom célszerűtlennek, sem időszertülnének az itt elmondottak tisztázását. Még van pár hetünk. Talán egy összehívott rendkívüli közgyűlés, vagy a járáskörökhöz intézett felszólí- tás még nem volna késő. Legalább elérnénk vele annyit, a mennyire épen szükségünk van: megis- merkednénk az egyetemes tanitógyűlés kitűzött kérdéseivel s tjjékozottat utmutásokkal megbiz- hatnánk valak t, a ki képviselne ott bennünket.

Vége is én nem tudok megbarátkozni azzal a határtalan közönyösséggel, mely testületünket a tanügyi nevezetesebb mozzanatokkal szemben oly aggasztó módon elfogta. Mikor az ország minden egyes vidékén életradó tevékenység buzog fel a tanítói körökben, — mikor minden megye tanítói buzgalommal mozognak a sorsukat, állásukat érin- tő kérdéseket minél tisztább megoldásában: mi há- romszékiek ugyanakkor hallgatunk. Nem aggasz- tó-e e némaság?

En azt hiszem, igen.

Egy tanító.

N y i l a t k o z a t

Háromszékmegye közigazgatási bizottságának folyó év és hó 9-én tartott ülésében, ezen törvény- hatású szakoktatás és háziipara állásáról előter- jesztett és a „Nemere” 56. és 57. számaiban köz- readott jelentésem végén azt mondtam: „hogy a kézi-vásárhelyi ipari szakosztályal megoldott felső népiskolát illetőleg a részletekre nézve jelen- tésemet azon okból nem terjeszthetem ki, mert az igazgató ur által, a kihez ezek végett fordultam, az adatok nekem ki nem szolgáltattak”. Ezen tény- állásra nézve, a nyert felvilágosítás után, kötele- ségemnek ismerem, a tekintetes igazgató ur érde- kében kijelenteni, miszerint az igen tisztelt igaz- gató ur az annak idejében hozzá intézett felkér- désemnek a következőknél fogva nem tehetett eleget: mert felhívásomat akkor vette, a midőn a zárvizs- gákhöz való előkészületekkel leginkább el vala foglalva, a melyek csak július 13-án értek véget; mert az egyik szaktanítónak időközben bekövet- kezett halála több időt igénylő hivatalos működést vont az igazgató ur részéről maga után; és mert az adatok beküldésére általam határidő kitűzve nem volt.

Mindezek, egész készséggel elismerem, oly késedelmi okok voltak, melyek a tek. igazgató urnak a legjobb akarat mellett is lehetetlené te- ték, hogy az általam kívánt adatokat beküldhesse.

Sepsiszentivány, 1878. július 26-án.

Seethal Ferenc, közj. bizottsági tag.